

МОНГОЛ УЛСЫН СТАНДАРТ

Авто зогсоол төлөвлөх ерөнхий шаардлагын төсөл

MNS

Эцсийн тайлан

Стандарт, хэмжил зүйн газар

Улаанбаатар хот

2024 он

MNS

ӨМНӨХ ҮГ

Стандарт, хэмжил зүйн газар (СХЗГ) нь Олон Улсын Стандартчиллын байгууллагын гишүүн бөгөөд үйл ажиллагааныхаа хүрээнд төрийн болон төрийн бус байгууллагуудтай хамтран үндэсний стандартчиллын бодлогыг хэрэгжүүлэх ажил эрхэлдэг.

Стандартын төсөл боловсруулах ажлыг салбарын стандартчиллын Техникийн хороо (ТХ), Дэд хороо (ДХ) эрхлэн гүйцэтгэдэг бөгөөд Техникийн хорооны хурлаар хэлэлцэж 75 хувиас багагүй дэмжиж зөвшилцсөн төслийг Стандартчиллын үндэсний зөвлөлөөр хэлэлцэн, тогтоолоор баталснаар хүчин төгөлдөр болно.

Энэхүү стандартыг “Зам, Тээврийн Хөгжлийн Төв” ТӨҮГ –ын захиалгаар “Засмал Зам” ХХК-ийн авто замын зөвлөх инженер Н.Нямсүрэн ахалж, зөвлөх инженер Л.Батхүү, инженер Ё.Эрдэнэжаргал, О.Рэнцэн–Очир, Б.Төмөрдулам нар оролцож тус стандартыг шинэчлэн боловсруулж байна.

Стандарт, хэмжил зүйн газар (СХЗГ)
Энх тайваны өргөн чөлөө 46А
Шуудангийн хаяг
Улаанбаатар-13343, Ш/Х - 48
Утас: 976-51-263860, 51-266754
Факс: 976-11-458032
E-mail: standardinform@masm.gov.mn
www.estandard.gov.mn

© СХЗГ, 2021

Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуулийн дагуу энэхүү стандартыг бүрэн, эсвэл хэсэгчлэн хэвлэх, олшруулах эрх нь гагцхүү СХЗГ (Стандартчиллын төв байгууллага)-т байна.

АГУУЛГА

Авто зогсоол төлөвлөх ерөнхий шаардлага MNS

1.	Хамрах хүрээ	4
2.	Норматив ишлэл	4
3.	Нэр томъёо ба тодорхойлолт	5
4.	Зогсоолын өгөгдлүүд	6
5.	Зогсоол эзэмшигчдэд тавих шаардлага	7
6.	Тээврийн хэрэгсэл эзэмшигчдэд тавих шаардлага	8
7.	Тээврийн хэрэгслийн зогсоолд тавигдах ерөнхий шаардлага	8
8.	Тээврийн хэрэгслийн зогсоолын төрөл	12
9.	Зорчих хэсэгтээ залгаа авто зогсоол	12
10.	Төвлөрсөн задгай авто зогсоол	13
11.	Том оврын тээврийн хэрэгслийн төвлөрсөн авто зогсоол	17
12.	Нийтийн болон хувийн орон сууц, нийтийн үйлчилгээний газруудын авто зогсоол	19
13.	Авто замын дагуух амрах авто зогсоол	20
14.	Таксины зогсоол	21
15.	Чиглэлийн тээврийн хэрэгслийн зогсоол /Дундын, эцсийн/	22
16.	Далд болон давхар авто зогсоол	24
17.	Механикжсан авто зогсоол	27

МОНГОЛ УЛСЫН СТАНДАРТ

Ангилалтын код :

Одоо байгаа стандартын нэр	Шинэчлэн боловсруулж буй стандартын нэр
Авто зогсоол ангилал ба ерөнхий шаардлага MNS : 5342 : 2007	Авто зогсоол төлөвлөх ерөнхий шаардлага MNS

1. Хамрах хүрээ

1.1. Энэхүү стандарт нь хот, суурин газрын гудамж, зам, талбайн дараах баримт бичгүүдийг боловсруулахад мөрдөнө. Үүнд:

- Хот, суурин газрын хөгжлийн мастер төлөвлөгөө (МТ), ерөнхий төлөвлөгөө (ЕТ);
- Хот, суурин газрын тээврийн дэд бүтцийг хөгжүүлэх цогц хөтөлбөр;
- Хот, суурин газрын бүс, дүүрэг, хороолол, хотхоны хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө (ХЕТ); авто зогсоолын зураг төсөл боловсруулах;
- Хот, суурин газрын дахин төлөвлөлтийн төсөл;
- Хот, суурин газрын гудамж, замыг шинээр барих, шинэчлэх, өргөтгөх ажлын зураг төсөл;

1.2. Энэ стандарт нь хориотой буюу тэсэрч дэлбэрэх, хүн болон амьтанд өвчний халдвар тарааж болзошгүй, радио идэвхт бодис, аюултай ачаа тээвэрлэх зориулалтын авто зогсоолд үл хамаарна.

2. Норматив эшлэл

Энэхүү стандартад дараах хүчин төгөлдөр мөрдөж байгаа стандарт, техникийн баримт бичгүүдийг иш татан хэрэглэсэн. Иш татсан стандартад өөрчлөлт орсон, тохиолдолд тэдгээрийн хамгийн сүүлийн албан ёсны хэвлэлийг хэрэглэнэ.

- БНБД 30.01.04, Хот тосгоны төлөвлөлт, барилгажилтын норм ба дүрэм;
- БНБД 32.01.04, Хот суурины гудамж, зам төлөвлөлт;
- БНБД 21.01.02, Барилга байгууламжийн галын аюулгүй байдал;
- ЗЗБНБД 22-004-2016 “Авто зам төсөллөх”;
- MNS 5879:2012, Нийтийн тээврийн замналын зогсоол, ангилал, техникийн шаардлага;
- ЗЗБНБД 31-008-2016 "Авто зам, замын байгууламжийн барилгын ажлын жишиг техникийн шаардлага";

- БД 32-101-17 “Нийтийн тээврийн хэрэгслийн зогсоолын төлөвлөлт”;
- MNS 5025:2020, Авто үйлчилгээнд тавих ерөнхий шаардлага;
- Авто замын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга./2017 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдөр/;
- Авто тээврийн тухай хууль./ 1999 оны 6 дугаар сарын 4-ний өдөр/;
- БНБД 21-05-10, Авто зогсоол;
- MNS 4598:2020 Авто тээврийн хэрэгслийн техникийн байдалд тавих ерөнхий шаардлага;

3. Нэр томъёо ба тодорхойлолт

“**Авто зам**” гэж тээврийн хэрэгсэл зорчиход зориулан барьсан замын байгууламж бүхий хатуу, хайрган хучилттай зам, гудамж, засаж, сайжруулсан болон ердийн хөрсөн зам;

“**Авто зогсоол**” гэж зөвхөн автомашины зогсоолын буюу автомашиныг хадгалах зориулалтаар байгуулсан барилга, байгууламж барилга байгууламжийн хэсэг;

“**Авто тээврийн хэрэгсэл**” гэж зорчигч, ачаа тээвэрлэхэд зориулсан бүх төрлийн автомашин, чиргүүл, цахилгаан тээврийн хэрэгсэл;

“**Ачаа**” гэж автотээврийн хэрэгслээр тээвэрлэж буй эд зүйлс;

“**Газар дээрх битүү зогсоол**” гэж гадна хашлага бүтээц бүхий авто тээврийн хэрэгслийн хэсэг;

“**Задгай авто зогсоол**” гэж гадна хашлага бүтээцгүй авто тээврийн хэрэгслийн хэсэг. Задгай авто зогсоолд мөн харьцангуй урт хэмжээний хоёр талаасаа задгай байгууламж хамаарна;

“**Замын хөвөө**” гэж авто замын зорчих хэсгийн хоёр талын зурвас хэсэг;

“**Зорчих хэсэг**” гэж авто тээврийн хэрэгсэл зорчиход зориулагдсан авто зам, замын байгууламжийн хэсэг;

“**Нийтийн тээвэр**” гэж эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон нийтийн үйлчилгээний замын чиглэл, цагийн хуваарийн дагуу болон зохион байгуулалттай гүйцэтгэж байгаа зорчигч тээвэрлэлт, таксины үйлчилгээ;

MNS

“**Механикжсан авто зогсоол**” гэж жолоочийн оролцоогүйгээр зориулалтын механикжсан төхөөрөмжөөр авто тээврийн хэрэгслийг байрлуулах зогсоолд зөөвөрлөн байрлуулах боломжтой зогсоол;

“**Таксины зогсоол**” гэж такси болон үйлчлүүлэгч зогсоход зориулж тусгайлан тоноглон зориулалтын барилга байгууламж, талбай;

“**Тээврийн хэрэгсэл**” гэж хүн, ачаа, суурилагдсан тоног төхөөрөмжийг замаар тээвэрлэхэд зориулсан хэрэгслийг;

“**Чиглэлийн тээврийн хэрэгсэл**” гэж тогтоосон буудал бүхий чиглэлийн дагуу зорчигч тээвэрлэх зориулалтаар нийтийн үйлчилгээнд явж байгаа автобус, троллейбусыг;

4. Зогсоолын өгөгдлүүд

Нөхцөл байдлыг сайжруулахын тулд ямар нэгэн арга хэмжээ авахаас өмнө зогсоолын хүрэлцээ, ашиглалтын хэмжээ, зогсоолын эрэлт хэрэгцээний талаарх мэдээлэл зайлшгүй шаардлагатай. Мөн зогсоолын үнийг тооцоолох шаардлагатай. Зогсоолын судалгаа нь энэ бүх мэдээллийг өгөх зорилготой. Зогсоолын үргэлжлэх хугацаа нь өөр өөр тээврийн хэрэгсэлд өөр өөр байдаг тул зогсоолын хэрэгцээнд хандахын тулд хэд хэдэн статистик мэдээллийг ашигладаг. Дараах зогсоолын статистик нь ихэвчлэн ашиглагддаг.

1. **Зогсоолын бөөгнөрөл:** Энэ нь тухайн агшинд зогссон тээврийн хэрэгслийн тоогоор тодорхойлогдоно. Энэ нь ихэвчлэн бөөгнөрлийн муруйгаар илэрхийлэгддэг. Бөөгнөрлийн муруй нь эзлэгдсэн булангийн тоог цаг хугацааны хувьд зурж гарган авсан график юм.
2. **Зогсоолын хэмжээ:** Зогсоолын хэмжээ гэдэг нь тодорхой хугацаанд тавьсан тээврийн хэрэгслийн нийт тоо юм. Энэ нь тээврийн хэрэгслийн давталтыг тооцохгүй.
3. **Зогсоолын ачаалал:** Зогсоолын ачаалал нь бөөгнөрлийн муруйг тодорхойлдог. Мөн цаг хугацааны интервал бүрд зогсоолын талбайг эзэлж буй тээврийн хэрэгслийн тоог тухайн хугацааны интервалтай үржүүлэх замаар гаргаж болно. Энэ нь тээврийн хэрэгслийн цагийн хуваарийг илэрхийлнэ.
4. **Зогсоолын дундаж хугацаа:** Энэ нь тээврийн хэрэгслийн нийт цагийг зогсоолд байрлуулсан тээврийн хэрэгслийн тоонд харьцуулсан харьцаа юм.

$$\text{Зогсоолын хугацаа} = \frac{\text{Зогсоолын ачаалал}}{\text{Зогсоолын хэмжээ}}$$

5. **Зогсоолын эргэлт:** Энэ нь тодорхой хугацаанд тавьсан тээврийн хэрэгслийн тоог бэлэн зогсоолын тоонд харьцуулсан харьцаа юм. Үүнийг тухайн цаг хугацаанд ноогдох тээврийн хэрэгслийн тоогоор илэрхийлж болно.

$$\text{Зогсоолын эргэлт} = \frac{\text{Зогсоолын эргэлт}}{\text{Боломжит зогсоолын тоо}}$$

6. **Зогсоолын индекс:** Зогсоолын индексийг мөн оршин суугчид буюу үр ашиг гэж нэрлэдэг. Энэ нь тодорхой хугацааны туршид эзлэгдсэн булангийн тоог нийт боломжтой зайд харьцуулсан харьцаагаар тодорхойлогддог. Энэ нь зогсоолын талбайг хэр үр дүнтэй ашиглаж байгаагийн нэгдсэн хэмжүүрийг өгдөг. Зогсоолын индексийг дараах байдлаар олж болно.

$$\text{Зогсоолын индекс} = \frac{\text{Зогсоолын ачаалал}}{\text{Зогсоолын багтаамж}} \times 100$$

Тохиромжтой зогсоолтой болгох нь тээврийн хэрэгслийн тоо байнга нэмэгдэж байгаа нөхцөлд замын инженер, төлөвлөгчдийн хувьд сорилт болдог. Барилга байгууламжийг төлөвлөх эсвэл үнээ төлөвлөхийн тулд замын хөдөлгөөний судалгаа хийх нь зайлшгүй чухал юм. Энэ бүлэгт янз бүрийн төрлийн зогсоолын зохион байгуулалт, судалгаа, статистикийн талаар хэлэлцсэн.

5. Зогсоол эзэмшигчдэд тавих шаардлага

5.1. Зогсоол эзэмшигч нь ажил үйлчилгээний ердийн үед хэрэглэгчдийн эрэлтийг хүрэлцэхүйц хангах зогсоолын талбайтай байна.

5.2. Тухайн барилга, хот байгуулалтын албанаас тодорхойлж, хотын ерөнхий ба хэсэгчилсэн төлөвлөгөөнд тусгагдсан зогсоолыг байгуулах арга хэмжээг авна.

5.3. Барилга, байгууламжийн дэргэд зогсоолын талбай хүрэлцэхгүй тохиолдолд ойролцоох газарт зогсоолыг нэмж төлөвлөж, байгуулж болно. Нэмэлт зогсоолын байрлал, хүрэх хөдөлгөөний чиглэлийг хэрэглэгчдэд ойлгомжтой тэмдгээр зааж, харагдахуйц газар байрлуулна.

5.4. Зогсоол эзэмшигч нь замын зорчих хэсэг, явган хүний замыг зогсоолын зориулалтаар ашиглахыг хориглоно.

5.5. Зогсоолын авто тээврийн хэрэгсэл байрлах байрлал, хөдөлгөөний чиглэл болон галын аюулын үеийн хөдөлгөөний бүдүүвч зургийг орох, гарах хаалганд ил байрлуулна.

MNS

5.6. Зогсоол эзэмшигч нь галын болзошгүй аюулаас урьдчилан сэргийлэх, аюул тохиолдсон үед хамгаалах, галын дохиолол, гал унтраах материал, багаж техник хэрэгслээр хангагдсан байна.

5.7. Төлбөртэй үйлчилгээний зогсоолыг эзэмшигч зогсоолын галын аюулгүй байдлын шаардлагыг бүрэн хангаж ажиллана. Энэхүү шаардлагыг биелүүлээгүйн улмаас үйлчлүүлэгчдэд учруулсан хохирлыг бүрэн хариуцаж барагдуулна.

6. Тээврийн хэрэгсэл эзэмшигчдэд тавих шаардлага

6.1. Тээврийн хэрэгсэл эзэмшигч нь авто тээврийн хэрэгслийг зогсоолын зориулалтын байрлалд байрлуулна. Авто тээврийн хэрэгсэл авто замын зорчих хэсэг, зогсоолын байрлалын хооронд, эгнээний хоорондын зам дээр байрлуулахыг хориглоно.

6.2. Зогсоолд авто тээврийн хэрэгслийн хүчний механизмыг салгаж, тээврийн хэрэгслийн техникийн аюулгүй байдалд тавих шаардлагыг бүрэн хангасан байна.

6.3. Тээврийн хэрэгслийг зогсоолд байрлуулж тавихаас бусад тохиолдолд зогсоол дотор хөдөлгүүрийг удаан хугацаагаар асаах, засвар үйлчилгээ хийхийг хориглоно.

6.4. Нийтийн зогсоол талбайд авто тээврийн хэрэгслийг тавихдаа дотор нь тэсэрч дэлбэрэх аюултай бодис, үнэт зүйлс үлдээхийг хориглоно.

7. Тээврийн хэрэгслийн зогсоолд тавигдах ерөнхий шаардлага

7.1. Авто зогсоолын байршлыг тогтоохдоо дараах шаардлагуудыг үндэслэнэ.

Үүнд:

- Өнөөгийн хөдөлгөөний эрчим;
- Хэтийн хөдөлгөөний эрчим;
- Тээврийн хэрэгсэл ба явган зорчигчийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал;

Төлөвлөлтийн хугацааны хүн амын ердийн өсөлтийг дараах томъёогоор тооцно.

$$N_t = N_0(1 + Kt) \quad (\text{Томъёо 1})$$

N_t - t хугацаан дахь хүн амын тоо, хүн

N_0 - одоо байгаа хүн ам, хүн

K - хүн амын жилийн дундаж өсөлтийн итгэлцүүр

t - төлөвлөлтийн хугацаа, жил

7.2. Авто зогсоол нь тэгш өнцөгт хэлбэртэй байх нь тохиромжтой.

7.3. Чиглэлийн тээврийн хэрэгсэлд зориулсан эгнээтэй гудамж, замд авто зорчих хэсэгтэй залгаа авто зогсоолыг төлөвлөхгүй.

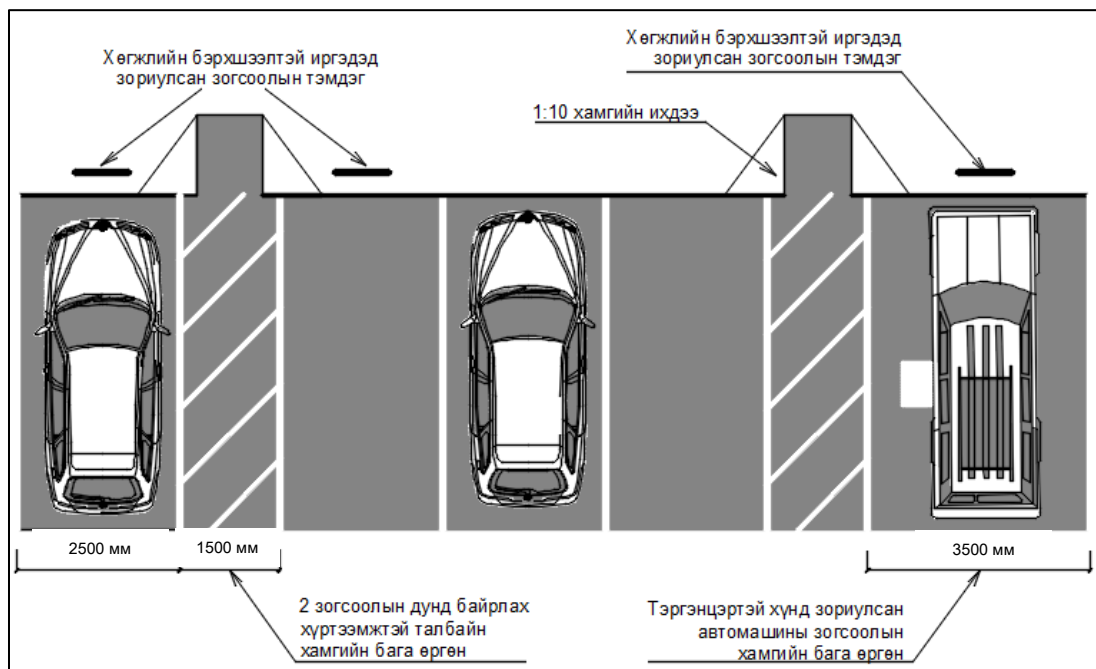
7.4. Зогсоолыг зорчих чиглэлийн дагууд уулзварын эхлэлээс нааш 40 м, төгсгөлөөс цааш 25 м-ийн дотор, явган хүний гарцаас 5 м-ээс бага зайд төлөвлөхийг хориглоно.

7.5. Орон сууцны хорооллын болон нийтийн үйлчилгээний зогсоол руу туслах замаар дамжин очихоор төлөвлөнө.

7.6. Авто зогсоол болон гудамж замын сүлжээг нэгдсэн системтэй байхаар төлөвлөнө. Гэхдээ хот, тосгоны орон зайн тогтолцоо, хүн амын өсөлт, дугуйтай болон явган зорчигч, тээврийн хөдөлгөөний эрчим тэдгээрийн байнга өсөн тэлж байх процесстой уялдуулна.

7.7. Авто зогсоолын талбай, барилга байгууламжид гал гаргах, эсхүл түргэн шатамхай болон тэсэрч дэлбэрэх бодис, материал байрлуулахыг хориглоно.

7.8. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан зогсоол талбайг орц гарцад хамгийн ойр зайд тусгайлан тэмдэглэж таних тэмдгээр заасан байна.

7.9. Зогсоолын эгнээний хооронд тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн чөлөөтэй нэвтрэх замтай байна. Эгнээний хоорондын хөдөлгөөнийг хааж тээврийн хэрэгсэл байрлуулахыг хориглоно.

7.10. Зогсоолыг хот төлөвлөлт, явган хүний болон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан зам, тээврийн хэрэгсэл хөдөлгөөний эрчим, зогсоолын эрэлттэй уялдуулан шинээр барих барилга байгууламжийн зураг төсөлд заавал тусгаж байгуулна.

7.11. Зогсоол байгуулах эрэлт, газрын боломж, тээврийн хөдөлгөөний эрчим, тавих тээврийн хэрэгслийн төрлөөс хамаарч зогсоолын хэлбэр, тээврийн хэрэгсэл байрлуулах аргыг сонгоно.

MNS

7.12. Зориулалт нь өөрчлөгдсөн барилга байгууламж болон өмнөх төлөвлөлтөд тусгагдаагүй болон нэмж байгуулах шаардлагатай зогсоолын хэрэгцээг тодорхойлж, эзэмшигч байгууллагад зогсоол байгуулах шаардлагыг тавина.

7.13. Шаардлагатай хэмжээний зогсоол байгуулах боломжгүй барилга байгууламж эзэмшигчид зогсоолын хэрэгцээг бий болгож байгаа үйлдвэрлэл, үйлчилгээний үйл ажиллагааг эрхлэн явуулах зөвшөөрөл олгохыг хориглоно.

7.14. Нийгмийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээний газрын ил зогсоолыг байгуулахдаа “Хот тосгоны төлөвлөлт барилгажилтын норм ба дүрэм” БНБД 30.01.04–ийн “Тээврийн хэрэгслийн үйлчилгээ, гражийн байгууламжийн төлөвлөлт”-ийн дагуу төлөвлөнө.

7.15. Авто зогсоолыг зам, замын байгууламж болон бусад байгууламжуудтай уялдуулан төлөвлөх шаардлагатай.

7.16. Авто зогсоолтой явган хүний зам уялдуулан төлөвлөх тохиолдолд MNS 6808:2019 стандартыг баримтална.

7.17. Явган зорчигч явган зам руу болон бусад объект руу явганаар тасралтгүй хүрэх боломжийг хангасан байна.

7.18. Явган хүний зам дээр тээврийн хэрэгслийн зогсоол байрлуулсан бол эрх бүхий байгууллага зөвшөөрч, тэмдэглэгээ хийсний дараа явган зорчигчдод зориулсан цэвэр өргөн нь 1.5м-ээс багагүй байна.

7.19. Авто зогсоолыг дугуйн замаас 1.5м-ээс багагүй зайтай байхаар төлөвлөх ба MNS5683:2022 стандартыг баримтална.

7.20. Авто зогсоолтой уялдуулан гэрэлтүүлэг төлөвлөхийг зөвлөх ба MNS2568:1983 стандартыг баримтална.

7.21. Зогсоолд жолоочийн чиглүүлэх хөдөлгөөнийг зохион байгуулахад MNS 4597:2014, MNS 4759:2014 стандартаар тогтоосон замын тэмдэг, тэмдэглэлийг MNS 4596:2014 стандартад заасны дагуу хэрэглэнэ. Тэмдэг, тэмдэглэгээ, хил, хязгаарын зурвастай байх.

7.22. Зогсоолд нэмэлтээр суурилуулах багана, тулгуур, тэмдэг, хаалт, хашилт зэргийг суурилуулах тохиолдолд хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг сайтар хангах шаардлагатай.

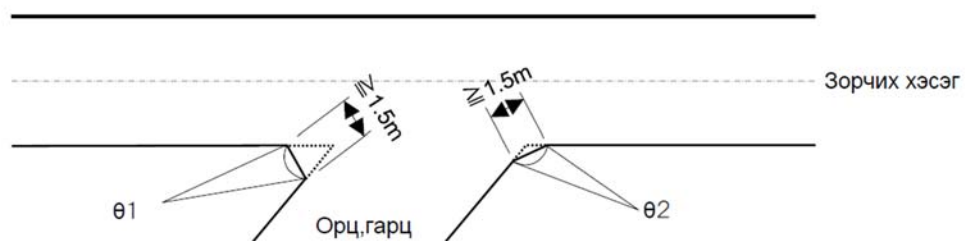
7.23. Зогсоолын орц, гарцыг таглаж өндөр мод, хаалт тавихыг хориглоно.

7.24. Орц, гарцыг зам талбай, цэцэрлэгт хүрээлэн гэх мэт газарт хэрэглэгчдийн урсгал, тав тухыг харгалзан төлөвлөнө.

7.25. Зогсоолын орц, гарц нь явган хүний аюулгүй байдлыг хангах, ойр орчмын замын хөдөлгөөний урсгалд үзүүлэх нөлөөллийг багасгах, замын нөхцөл

байдал, хөдөлгөөний нөхцөл, газар ашиглалтын нөхцөл зэргийг харгалзан үзээд саадгүй нэвтрэх, гарах боломжтой байхаар төлөвлөх ба дараах үндсэн шаардлагуудыг баримтална.

- i. Боломжтой тохиолдолд зогсоол руу орох болон гарах гарцыг нэг чигийн хөдөлгөөнтэй төлөвлөнө.
- ii. Авто зогсоолын орц, гарцыг уулзвар ба түүний хажуугийн ирмэг, явган хүний гарц, явган хүний гүүрэн гарц, нүхэн гарц болон эргэлтийн зурвасаас 5м-ээс багагүй зайд төлөвлөнө.
- iii. Нийтийн тээврийн зогсоолыг харуулсан тэмдэг, тэмдэг байрлуулсан газраас 10 м-ээс багагүй зайд байрлуулна.
- iv. Галт тэрэгний замтай огтлолцож буй хэсгээс 10м-ээс багагүй зайд байрлуулна.
- v. Сургууль, цэцэрлэг болон түүнтэй ижил байгууламжийн орц, гарцаас 20м-ээс багагүй зайд байрлуулна.
- vi. Хэрэв тээврийн хэрэгслийн зогсоол ашиглаж байгаа талбай нь 6000м² ба түүнээс дээш бол гарц, орцыг тусгаарлаж, 10 м-ээс багагүй зайд байлгах хэрэгтэй. Харин гарц, орц байрлах замын эгнээ хоёр тийш эргэх чиглэлийн дагуу хашлага, хашаа, түүнтэй адилтгах байгууламжаар тусгаарлагдсан бол энэ нь хамаарахгүй.
- vii. Тээврийн хэрэгслийн эргэх хөдөлгөөнийг хялбар болгох шаардлагатай тохиолдолд орц, гарц дээр булангийн зүсэлт хийх (тайрах урт нь 1.5 м-ээс багагүй)

- viii. Авто зогсоолын орц, гарцыг тээврийн хэрэгслийн болон бусад хөдөлгөөнд саад учруулах магадлал багатай хэсэгт төлөвлөнө.

7.26. Зорчих хэсгийн өргөн 6м ба түүнээс бага үед авто зогсоолын орц, гарц гаргахыг хориглох ба нэмэлт зорчих зурвас төлөвлөсөн тохиолдолд зөвшөөрнө.

7.27. Зогсоолын гадаргууд ус тогтохоос сэргийлэхийн тулд ус зайлуулах байгууламж хийх хэрэгтэй.

- 7.28. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн аюулгүй байдлыг ханган төлөвлөнө.

MNS

7.29. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд явах боломжийг бүрдүүлэх үүднээс авто зогсоолын хүрээний дагуу явган хүний зам төлөвлөнө.

7.30. Байрлуулах нийт тээврийн хэрэгслийн 10-аас багагүй хувийг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулан төлөвлөнө.

7.31. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан зогсоол нь зорчих зай богино байх бөгөөд дараах шаардлагуудыг баримтална.

- i. Тэргэнцэртэй иргэдэд зориулсан зогсоолын өргөн нь 3.5 м-ээс багагүй байна.
- ii. Тэргэнцэртэй хүн зорчих явган замын өргөн нь 1.75 м-ээс багагүй байна.
- iii. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан тэмдэг, тэмдэглэгээг төлөвлөх.
- iv. Зорчих хэсэг огцом налуутай үед өргөх, буулгах төхөөрөмж суурилуулах эсвэл үүнтэй ижил төстэй арга хэмжээ авах.
- v. Тэргэнцэртэй хүнд зориулсан орц, гарц тусад нь төлөвлөх үед 80 см-ээс багагүй өргөнтэй, налуу замд 120 см-ээс багагүй өргөнтэй, 50 м ба түүнээс бага зайд тэргэнцэр эргэх зайтай байх ёстой.

7.32. Авто зогсоолыг цас, мөс тогтохоос хамгаалж тогтмол цэвэрлэнэ.

7.33. Арван авто зогсоол тутамд явган хүн зорчиход зориулсан арал бүхий гарц төлөвлөж өгнө.

7.34. Арал дээр үзэгдэлтийн нөхцөлийг хангахын тулд модны доод мөчир 2.5 м-ээс багагүй өндөрт байх ба мод, бут суулгахгүй.

Дээрх тээврийн хэрэгслийн төрлөөс хамаарч авто зогсоолын геометр бүтцийг төлөвлөнө. Авто тээврийн хэрэгслийн зөвшөөрөгдөх хэмжээг Хавсралт А-с үзнэ үү.

8. Тээврийн хэрэгслийн зогсоолын төрөл

- i. Зорчих хэсэгтээ залгаа авто зогсоол
- ii. Төвлөрсөн задгай авто зогсоол
- iii. Нийтийн орон сууц, хувийн орон сууц болон үйлчилгээний газруудын авто зогсоол
- iv. Таксины зогсоол
- v. Том оврын тээврийн хэрэгслийн төвлөрсөн авто зогсоол
- vi. Чиглэлийн тээврийн хэрэгслийн зогсоол
- vii. Далд болон давхар авто зогсоол
- viii. Механикжсан авто зогсоол

9. Зорчих хэсэгтээ залгаа авто зогсоол

9.1. Гудамж, замын ангиллаас хамааруулан 9.1-р хүснэгтэд зааснаар авто зогсоолыг төлөвлөнө.

9.2. Гудамж замын сүлжээний авто зогсоолыг зөвхөн нийтийн хэрэгцээнд зориулан төлөвлөнө.

9.3. Хурдны замд зорчих хэсэгтэй залгаа авто зогсоол төлөвлөхгүй.

9.4. Зорчих хэсэгтэй залгаа авто зогсоолын эгнээний өргөнийг 2.5 м-ээс багагүйгээр тооцно. Гудамжны дахин төлөвлөлт, шинэчлэлтийн зураг төсөлд зай талбай бага, давчуу нөхцөлд зогсоолын өргөнийг 2.0 м хүртэл бууруулахыг зөвшөөрнө.

9.5. Зорчих хэсэгтэй залгаа авто зогсоолыг 4%-иас их дагуу налуутай гудамж, замд төлөвлөхгүй.

Хүснэгт 9.1 Гудамж замын сүлжээний үндсэн зорчих хэсэгтэй залгаа авто зогсоолын байршил

Гудамж, замын ангилал	Тээврийн хэрэгслийг байрлуулах бүдүүвч					
	0°	30°	45°	60°	75°	90°
Гол гудамж, зам						
1-р зэрэглэл	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-
2-р зэрэглэл	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-	-/-
Туслах гудамж, зам						
1-р зэрэглэл	-/+	-/+	-/+	-/+	-/-	-/-
2-р зэрэглэл	+/+	+/+	+/+	+/+	-/-	-/-
Нутаг дэвсгэрийн зам						
Тосгон болон нутаг дэвсгэрийн гол гудамж, зам	+/+	+/+	+/+	+/+	-/-	-/-
Нутаг дэвсгэрийн туслах гудамж, зам	+/+	+/+	+/+	+/+	-/-	-/-
Орон сууцны болон гэр хороолол, олон нийтийн, худалдаа үйлчилгээний гудамж	+/+	+/+	+/+	+/+	-/-	-/-
Үйлдвэрийн бүсийн гудамж, зам	+/+	+/+	+/+	+/+	-/-	-/-
Тайлбар:						
1. Хүртвэрт шинэ барилгын, хуваарьт шинэчлэлтийн зураг төсөлд тусгаарлах аралтай төлөвлөнө.						
2. “-” Зорчих хэсэгтэй залгаа авто зогсоол төлөвлөхгүй.						
3. “+” Зорчих хэсэгтэй залгаа авто зогсоол төлөвлөнө.						

10. Төвлөрсөн задгай авто зогсоол

10.1. Тээврийн хэрэгслийн төвлөрсөн задгай зогсоол, талбайг зориулалтаас нь хамааруулж, 10.1 дүгээр хүснэгтэд заасны дагуу ангилан төлөвлөнө.

Д/д	Талбайн нэр төрөл	Талбайн ашиглалтын зориулалт
1	Хот, тосгоны төв талбай	Төр захиргааны болон олон нийтийн төв байгууллагуудад очих тээврийн хэрэгсэл зогсох
2	Үйлдвэрийн болон суурьшлын бүсийн талбай	Ихэвчлэн тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний бөөгнөрлийг хуваарилан зохицуулах
3	Театр, цэнгэлдэх хүрээлэн, олон нийтийн барилга байгууламжийн дэргэдэх орчны талбай	Үйлдвэрлэл үйлчилгээ, олон нийтийн барилга байгууламжийн тээврийн хэрэгслийн зогсоолын зориулалтаар ашиглах
4	Худалдааны төв, нийтийн захын дэргэдэх талбай	Худалдааны төвд очих нөхцлийг хангах болон тээврийн хэрэгслийн зогсоолын зориулалтаар ашиглах
5	Төмөр зам, усан замын буудал, өртөө, авто тээврийн хэрэгслийн үйлчилгээний барилга байгууламжийн дэргэдэх талбай	Төмөр зам, авто зам, усан онгоцны зогсоолын барилга байгууламжид хүрэх боломжийг хангахаас гадна эдгээрт очих тээврийн хэрэгслийн зогсоолын зориулалтаар ашиглах

10.2. Тээврийн хэрэгслийн үндсэн хөдөлгөөнийг авто зогсоолоор дамжихгүйгээр төлөвлөнө. Холбогдох бүх мэдээллийг орох хэсэгт байрлуулсан байна.

10.3. Төвлөрсөн задгай зогсоолыг гудамж, замаас 1.5 м-ээс багагүй зайд, тогтоосон байршилд байгуулахаар төлөвлөнө. Зогсоолын талбайн гадаргуугийн налуу нь 6%-иас ихгүй байна.

10.4. Зогсоолын доторх хөдөлгөөний хурдыг 10 км/цагаас ихгүй байхаар тооцно.

10.5. Явган хүний зам, унадаг дугуйн зам, ногоон байгууламжийн захын шугам руу тээврийн хэрэгслийг шахаж байрлуулахаас сэргийлж, тэдгээртэй залгаа байрлах зогсоолд дугуй хязгаарлагчийг төлөвлөнө.

10.6. Төвлөрсөн задгай зогсоолд замын хөдөлгөөний дүрмийн дагуу шаардлагатай тэмдэг, тэмдэглэлийг байрлуулсан байна.

10.7. Төвлөрсөн задгай зогсоолд цахилгаан тээврийн хэрэгслийг цэнэглэх төхөөрөмжийг байрлуулж өгч болно.

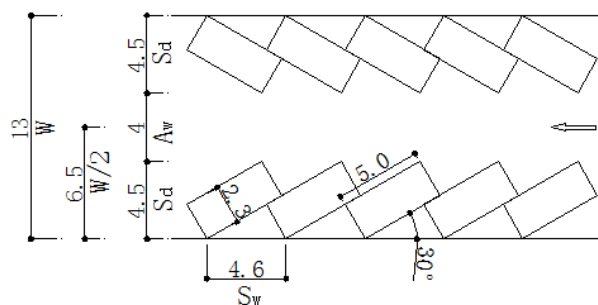
10.8. Төвлөрсөн задгай зогсоолыг тээврийн хэрэгсэл байрлуулах өнцгөөс хамааруулан 10.2-р хүснэгт болон 1-р зурагт үзүүлсэн бүдүүвчээс сонгож төлөвлөнө.

Хүснэгт 10.2 Төвлөрсөн задгай зогсоолд нэг тээврийн хэрэгсэлд ноогдох хамгийн бага хэмжээ

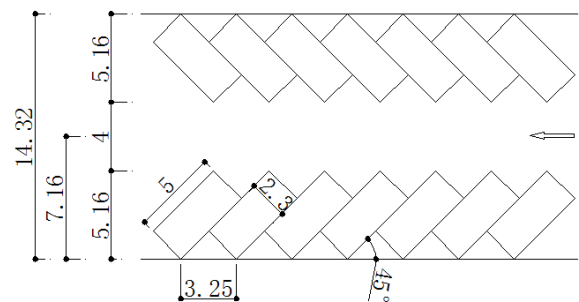
Тээврийн хэрэгслийн төрөл	Зогсоолын өнцөг (градус)	Зогсоолд байрлуулах	Эгнээ хоорондын замын өргөн A_w (м)	Эгнээний өргөн S_d (м)	S_w (м)	$W/2$ (м)	Нэг тээврийн хэрэгслийн талбай, A (m^2)	Зураг
Суудлын авто машин	0		4.00	2.50	7.00	4.50	31.50	(з)
	30	Урд талаараа	4.00	4.50	4.60	6.50	29.90	(а)
	45	Урд талаараа	4.00	5.16	3.25	7.16	23.27	(б)
	45 солбисон	Урд талаараа	4.00	4.35	3.25	6.35	20.63	(в,г)
	60	Урд талаараа	5.00	5.50	2.70	8.00	21.60	(д)
	60	Ухарч	4.50	5.50	2.70	7.75	20.92	(е)
	90	Урд талаараа	9.50	5.00	2.30 (3.5)*	9.75	22.40 (34.12)*	(ж)
	90	Ухарч	6.00	5.00	2.30 (3.5)*	8.00	18.40 (28.00)*	(ё)

Тайлбар: Хүснэгтэд заасан үзүүлэлтүүдийг зураг 10.1-с харна уу.

(*) Тэргэнцэртэй иргэдэд зориулсан зогсоол: Хамгийн бага хэмжээ өргөн 3.5 м, урт 5.1м.

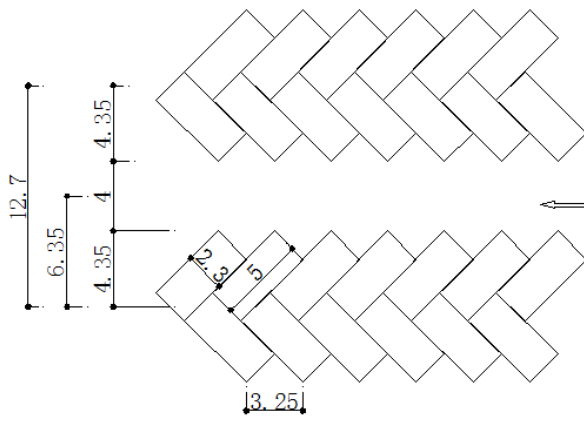

(а) 30° Урд талаараа зогс

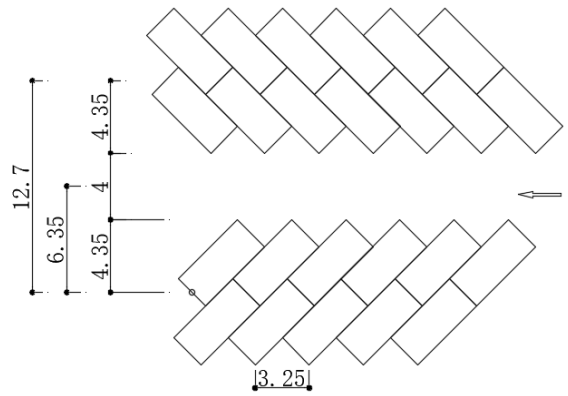

(б) 45° Урд талаараа зогсох

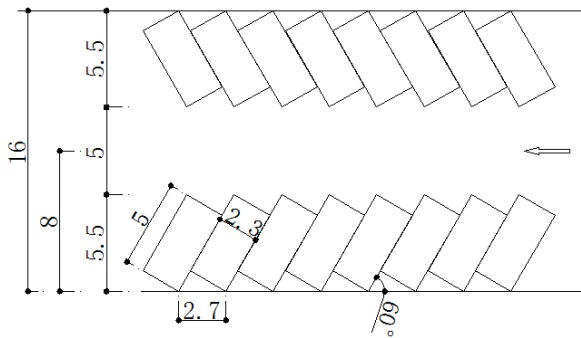
MNS

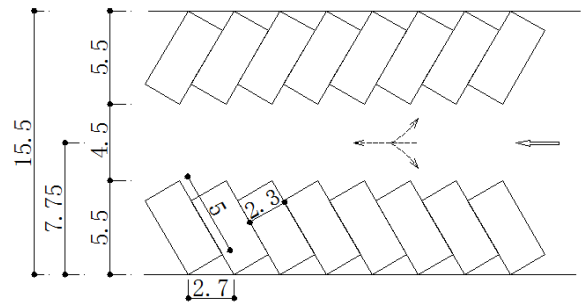
(в) 45° Урд талаараа зогсох

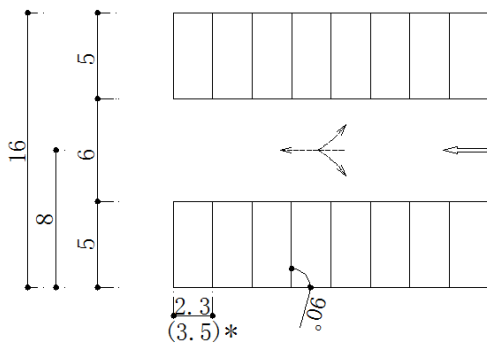
(г) 45° Урд талаараа зогсох

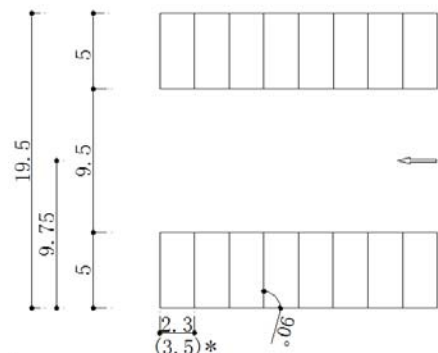
(д) 60° Урд талаараа зогсох

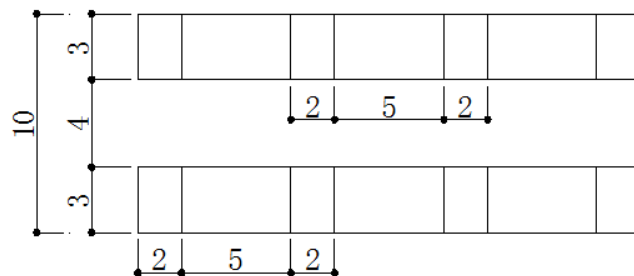
(е) 60° Ухарч зогсох

(ё) 90° Ухарч зогсох

(ж) 60° Урд талаараа зогсох

(з) Зорчих хэсэг дээр зогсох

Зураг 10.1 Авто зогсоолын байршил

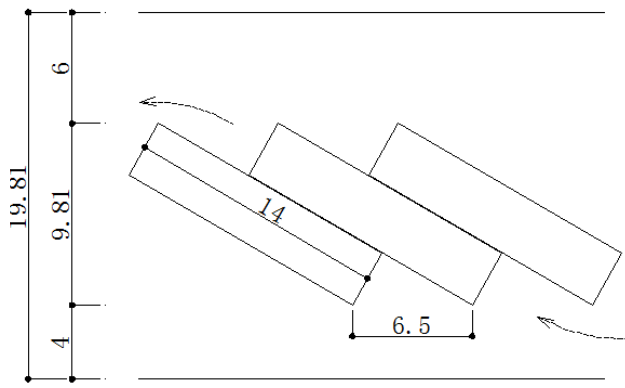
11. Том оврын тээврийн хэрэгслийн төвлөрсөн авто зогсоол

11.1. Том оврын тээврийн хэрэгслийг зогсоолд байрлуулах болон гарах үйлдлийг ухрахгүйгээр хийхээр тооцож төлөвлөнө. 11.1-р хүснэгт болон 11.1-р зурагт үзүүлсэн бүдүүвчээс сонгож төлөвлөнө.

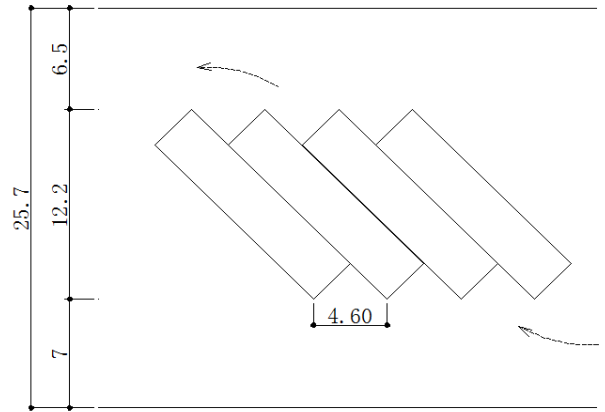
Хүснэгт 11.1. Төвлөрсөн задгай зогсоолд нэг тээврийн хэрэгсэл ноогдох хамгийн бага хэмжээ

Тээврийн хэрэгслийн төрөл	Зогсоолын өнцөг (градус)	Зогсоолд байрлуулах	Эгнээ хоорондын замын өргөн Aw(м)	Эгнээний өргөн Sd (м)	Sw (м)	W/2 (м)	Нэг тээврийн хэрэгслийн талбай, A (м ²)	Зураг
Автобус, ачааны авто машин (Ач)	0		6.00	3.25	20.00	6.25	125.0	(дд)
	30	Урд талаараа орох	4.00	9.80	6.50	19.80	128.7	(аа)
		Урд талаараа гарах	6.00					
	45	Урд талаараа орох	7.00	12.20	4.60	25.70	118.2	(бб)
		Урд талаараа гарах	6.50					
	60	Урд талаараа орох	11.00	13.75	3.75	32.25	120.9	(вв)
		Урд талаараа гарах	7.50					
	90	Урд талаараа орох	19.00	14.00	3.25	44.00	143.0	(гг)
		Урд талаараа гарах	11.00					
	Авто угсраа автобус	0		6.00	3.50	26.0	6.50	169.0

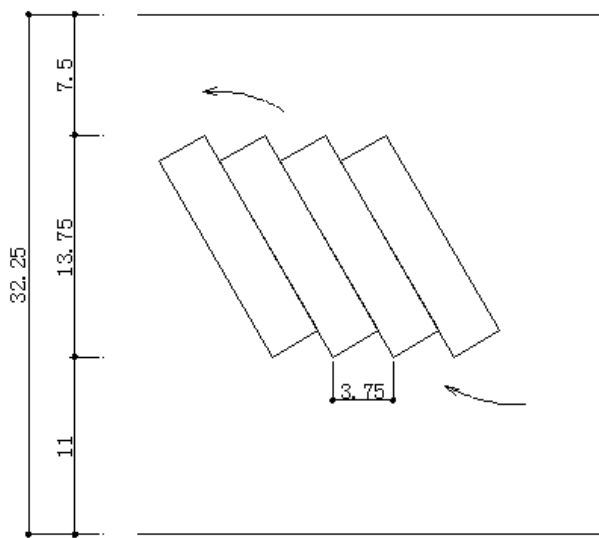
MNS

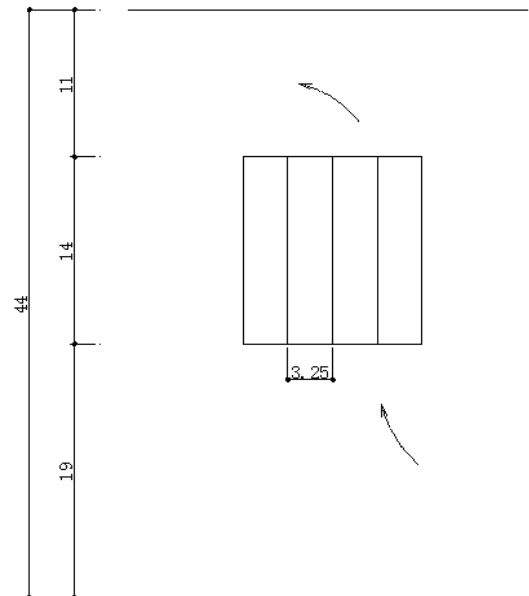
(аа) 30° Урд талаараа орж, гарах

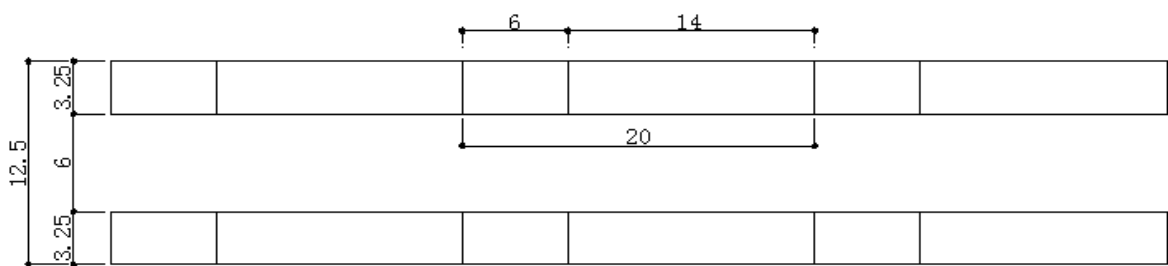
(бб) 45° Урд талаараа орж, гарах

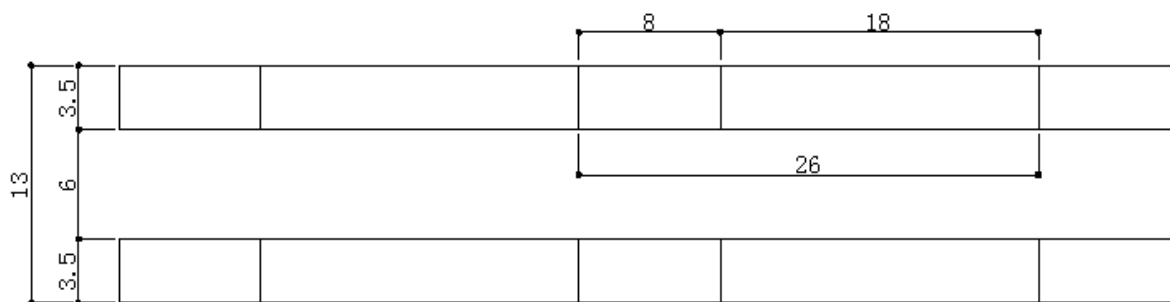
(вв) 60° Урд талаараа орж, гарах

(гг) 90° Урд талаараа орж, гарах

(дд) Зорчих хэсэгтэй зэрэгцэн зогсох (Автобус, ачааны машин (Ач))

(е) Зорчих хэсэгтэй зэрэгцэн зогсох (Авто угсраа)

Тайлбар: Дээр өгөгдсөн авто авто зогсоолын хэмжээс нь хамгийн бага үзүүлэлт ба зогсоолд зогсох тээврийн хэрэгслийн овор хэмжээнээс хамаарч зогсох талбайн геометр хэмжээг тооцож төлөвлөнө.

Зураг 11.1. Автобус, ачааны машины зогсоолын байршил

12. Нийтийн болон хувийн орон сууц, нийтийн үйлчилгээний газруудын авто зогсоол

12.1. Орон сууцны барилгад шаардагдах тээврийн хэрэгслийн зогсоолын тоог орон сууцны талбайгаас хамааруулан 12.1, 12.2-р хүснэгтийн дагуу төлөвлөнө.

Хүснэгт 12.1 Орон сууцны талбайд шаардагдах тээврийн хэрэгслийн зогсоолын тоо

Үзүүлэлт	Ердийн нөхцөлд	Суурин газрын төв хэсэгт	Орон зайн хязгаарлагдмал нөхцөлд	Онцгой нөхцөлд
Авто зогсоолын тоо/орон сууцны талбай (ш/м ²)	1/75	1/85	1/95	1/110

Тайлбар:

- Хуваарьт байгаа метр квадрат тутамд нэг тээврийн хэрэгслийн зогсоол төлөвлөнө.
- Олон давхар орон сууцны бүх давхрын нийлбэр талбайг хүснэгтэд үзүүлсэн талбайд хувааж авто зогсоолын тоог гаргана.

Хүснэгт 12.2 Барилга байгууламжийн төрлөөс хамаарсан тээврийн хэрэгслийн зогсоолын тоо

№	Барилга, байгууламжийн төрөл	Нэгж зогсоолд ноогдох барилга байгууламжийн талбай
1	Үзвэр үйлчилгээний байгууламж	100 м ² талбай тутамд 1 зогсоол
2	Олон нийтийн барилга байгууламж*	150 м ² талбай тутамд 1 зогсоол
3	Худалдаа үйлчилгээний байгууламж**	200 м ² талбай тутамд 1 зогсоол
4	Амины орон сууц, хотхон	50-150 м ² талбай тутамд 1 зогсоол 150 м ² -аас их талбайтай бол нэмэгдэх 100 м ² талбай тутамд 1 зогсоол

5	Үйлдвэр, цахилгаан станц	350 м ² талбай тутамд 1 зогсоол
6	Логистик, терминал***	80 м ² талбай тутамд 1 зогсоол
7	Бусад байгууламж	300 м ² талбай тутамд 1 зогсоол
<p>Тайлбар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Барилга, байгууламжийн талбайд тухайн барилгын бүх давхрын талбайн нийлбэрийг тооцно. 2. * Төрийн үйлчилгээний байгууллага, эмнэлэг, спортын төв, банк, оффис, телевиз радио, буяны байгууллага гэх мэт. 3. ** Дэлгүүр, супермаркет, хоолны газар, зах, худалдааны төв гэх мэт. 4. *** Нисэх онгоцны буудал, төмөр замын зогсоол, хот хоорондын зорчигч тээврийн төв гэх мэт. 5. Нийтийн болох хувийн орон сууц, нийтийн үйлчилгээний газруудын шаардалагатай дулаан зогсоолын эрэлтийг тооцоолж дотор зогсоолын тоог гаргана. 6. Тухайн 1 м² –д харгалзах зогсоолын тоо хамгийн бага үзүүлэлт болно. 		

12.2. Суурьшлын бүс болон түүнтэй залгаа үйлдвэр аж ахуйн бүсийн эдэлбэр газарт тээврийн хэрэгслийн ил, далд зогсоол төлөвлөнө. Ил, далд зогсоолын хүчин чадлыг тухайн эдэлбэр газарт хамрагдах нийт суудлын автомашин 90%-ийг хамрахаар тооцно.

13. Авто замын дагуух амрах авто зогсоол

13.1. Авто зогсоол нь зорчих хэсгээс тусдаа төвлөрсөн зогсоол байна.

13.2. Авто зогсоол руу орох, гарах хэсэгт хурд шилжүүлэх зурвас төлөвлөнө.

13.3. Авто зогсоолын талбайг 50 – 80 км зайтай байгуулна. 50 км-аас богино замд эрэлт хэрэгцээнд тулгуурлан төлөвлөж болно.

13.4. Авто зогсоолын талбай хатуу хучилттай байна.

13.5. Авто зогсоолын багтаамжийг хэтийн хөдөлгөөний эрчим, үйлчилгээний байгууламжийн хүчин чадлаас хамааруулан зогсоолын хэрэгцээг тодорхойлно.

13.6. Зогсоолын хэрэгцээг статистик өгөгдлийн үндсэн дээр тогтоох боломжгүй нөхцөлд, хурдны замын тооцоот хурд 100 км/цаг-аас их байхад замын 80 км урт хэсэгт жолооч нарын 12% нь 20 минут зогсоно гэж авахыг зөвшөөрдөг. Бусад замын хувьд 80 км урт хэсэгт жолооч нарын 8% нь 20 минут зогсоно гэж зогсоолын хэрэгцээг гаргаж болно. Зогсоолыг хоёр талд нь хийвэл багтаамжийг 2 дахин багасгаж болно.

13.7. Үйлчилгээний байгууламжаас бусад авто зогсоол (нийтийн бие засах газар, хогийн цэг, овоо г.м.)-ыг зорчих чиглэлийн дагуу тус тусад нь төлөвлөнө.

13.8. Үйлчилгээний цогцолбор байгууламжид зориулсан төвлөрсөн авто зогсоолыг авто замын аль нэг талд төлөвлөхийг зөвшөөрнө.

13.9. Авто зогсоолыг үйлчилгээний цогцолбортой төсөллөх тохиолдолд “Авто замын дагуух үйлчилгээний цогцолбор. ангилал, ерөнхий шаардлага” MNS 5537:2016 стандартыг баримтална.

13.10. Авто зогсоол нь тусдаа орц, гарцтай байна.

13.11. Авто зогсоол нь хөвөөний ирмэгээс 10 м-ээс багагүй зайтай байна.

13.12. Авто зогсоолыг үзэгдэх орчин хязгаарласан, эргэлттэй, хотгор, гүдгэр муруйн хэсэгт, өндөр далан, огцом уруу, огцом өгсүүр (4%-с их) хэсэгт төлөвлөхийг хориглоно.

13.13. Авто зогсоолыг үзэгдэх зай нь 450 м-ээс багагүй шулуун хэсэгт төлөвлөнө.

13.14. Авто зогсоолыг суудлын автомашин, автобус, ачааны автомашин зогсох байдлаар төрөлжүүлэн төлөвлөнө.

13.15. Авто зогсоол нь гэрэлтүүлэг, нийтийн бие засах газар, хог хаях сав, саравч, сандалтай байна.

13.16. Авто зогсоол нь үйлчилгээний цогцолбор, зочид буудал, дэлгүүр, цайны газар, засвар үйлчилгээний газар, автомашин угаалга, хяналтын камер автомат телефон, лавлах мэдээллийн путк, үйлчилгээний бусад хэлбэрүүд байж болно.

13.17. Суурин газрын гаднах замд 5.17 тэмдгийг 7.1.а нэмэлт тэмдгийн хамт тухайн зогсоолд зориулсан талбайгаас 400 м-ээс 800 м-ийн өмнө урьдчилан (хувилж) байрлуулна.

14. Таксины зогсоол

14.1. Авто зогсоол нь тэмдэг, гэрэлтүүлэг, сандал, сүүдрэвчээр тоноглогдсон хатуу хучилттай байна.

14.2. Авто зогсоол нь хүн амын хөдөлгөөний урсгалд уялдуулан албан байгууллага, худалдаа үйлчилгээний газруудын ойролцоо төлөвлөнө.

14.3. Авто зогсоолыг тухайн орон нутгийн холбогдох байгууллагын зөвшөөрлөөр байгуулах ба хүн амын таксигаар зорчих эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн, хөдөлгөөний аюулгүй байдлын болон автозамын ашиглалтын шаардлагыг бүрэн хангасан байна.

14.4. Авто зогсоолыг зорчигч урсгалын эрэлт хэрэгцээнд нийцүүлэн төлөвлөнө.

14.5. Авто замын зорчих хэсэг дээрх такси зогсоолын төлөвлөлтөд дараах үзүүлэлтийг тооцно. Үүнд:

- Зорчигч суух, буух талбай;
- Такси дараалал хүлээх зогсоол;

MNS

- Өнгөөр ялгасан авто замын хучилт;
- Шугаман тэмдэглэгээ;
- Авто замын хашлаганы өндөр;
- Гэрэлтүүлэг;
- Авто замын хажуугийн тэмдэглэгээ;

14.1. Авто зогсоолын хамгийн бага өргөн 2.3 м, хамгийн бага урт 5.5 м байна.

14.2. Авто зогсоол нь буулгах, суулгах талбайтай байна. Энэхүү талбайн төлөвлөлт нь зорчигчийн ачаа ачих, буулгахыг хамтатган тооцсон байх бөгөөд хөгжлийн бэрхшээлтэй зорчигчийг буулгах, суулгахад хангалттай зайтай байна.

14.3. Авто зогсоолын хүлээлгийн талбайн өргөн 1.5 м-ээс багагүй байх ба тэргэнцэртэй иргэдэдийн хөдөлгөөн саадгүй байна.

14.4. Авто зогсоолын дарааллын уртыг хамгийн оргил ачааллын үеийн дугаарлан зогсох таксины хамгийн их тооноос хамааруулан тооцно.

14.5. Хөдөлгөөний эрчим багатай авто замд бусад тээврийн хэрэгсэлээс тусгаарлан таксины зогсоолд зориулан нам түвшний хашлагыг төлөвлөж болно. Зогсоолын орц, гарцын хэсэгт аюулгүй байдлыг ханган шилжилтийн хашлагатай төлөвлөнө.

14.6. Авто зогсоолд зорчигчдын тав тухтай байдлыг хангах үүднээс саравч, сандал гэх мэт тоноглолтой төлөвлөнө.

15. Чиглэлийн тээврийн хэрэгслийн зогсоол /Дундын, эцсийн/

15.1. Зогсоолд зогсох чиглэлийн тээврийн хэрэгслийн тоо, гудамж замын нэвтрүүлэх чадвар зэргээс хамаарч зогсоолын талбай нь 3 зэрэглэлтэй байна. Зогсоол болон түүний байгууламжийг төлөвлөх, тохижуулах, тоноглох зогсоолын байгууламжийн иж бүрдлийг Хүснэгт 15.1-д үзүүлэв.

Зэрэглэл	1 цагт дамжин өнгөрөх чиглэлийн тээврийн хэрэгслийн тоо	Цуварч зогсох тээврийн хэрэгслийн тоо	Зогсоолын талбайн хэмжээ, м			Зогсоолын байгууламжийн иж бүрдэл				
			Тээврийн хэрэгсэл зогсоох хэсэг	Өргөн	Зогсоолын талбай руу шилжих зурвас хэсэг	Саравч	Мэдээллийн самбар	Сандал	Хогны сав	Орчны гэрэлтүүлэг
I	100-120	2 - 3	45	3.5	15+15	+	+	+	+	+
II	60-100	1 - 2	30	3.5	15+15	+	+	+	+	+
III	60 хүртэл	1	15	3	15+15	+	+	+	+	+

15.2. Чиглэлийн тээврийн хэрэгслийн эгнээний өргөн 3.75 м байна. Зай талбай хязгаарлагдмал нөхцөлд 3.5 м хүртэл багасгахыг зөвшөөрнө.

15.3. Зогсоолыг хот, суурин газрын ЕТ, хэсэгчилсэн төлөвлөлтийн шийдэл, үйлдвэрийн бүс, орон сууцны ба гэр хороолол, сургууль, цэцэрлэг, эмнэлэг, үйлчилгээний байгууллага, төмөр замын ба нисэх онгоцны буудал, уулзвар, огтлолцлын байршилтай нягт уялдуулан төлөвлөнө. Зогсоол хоорондын зайг 15.1-р хүснэгтэд зааснаар авна.

Хүснэгт 15.1 Чиглэлийн тээврийн хэрэгслийн зогсоол хоорондын зай

Чиглэлийн тээврийн хэрэгслийн төрөл	Зогсоол хоорондын зай, м
Автобус	- 400-600 м - Хувийн эдлэн газар, амины орон сууцтай нутаг дэвсгэрт 800-1200 м; - Хотын төвийн бүсэд 300-400 м;
Тусгай чиглэлийн автобус (маршрут заасан)	- 800-1200 м - Орон сууцны ба гэр хорооллын бүсэд 400-500 м;
Троллейбус	- 400-600 м - Хотын төвийн бүсэд 300-400 м;

15.1. Зогсоолыг орон сууцны орц, гарцаас 20 м-ээс багагүй зайд байрлуулна.

15.2. Зогсоолд явганаар хүрэх зайг 15.2-р хүснэгтэд зааснаар авна.

Хүснэгт 15.2 Явганаар хүрэх хамгийн их зай

Гудамж, замын төрөл	Зай, м
Хувийн эдлэн газар, амины орон сууцнаас	1000
Орон сууцны ба гэр хороолол, барилгажсан бүсэд	400
Томоохон худалдааны төв, зах, зочид буудал, эмнэлэг, сургууль, цэцэрлэг, ясли байрладаг бүсэд	150
Амралт, спорт цогцолборын гол хаалганаас	800
Олон нийтийн үйлчилгээний бусад объектоос	400

15.3. Зогсоолыг дараах бүрэлдэхүүн хэсэгтэй төлөвлөнө. Үүнд:

- Зогсох талбай;
- Зорчигчид буух, суух, хүлээх талбай;
- Тохижуулсан саравч;
- Ус зайлуулах байгууламж;

15.4. Зогсоолыг төлөвлөхдөө дараах тоноглолуудыг тусгаж болно. Үүнд:

- Замын хөдөлгөөний зохион байгуулалтын хэрэгсэл
- Мэдээллийн самбар (чиглэлийн тээврийн хэрэгслийн чиглэлийн схем, цагийн хуваарь, зогсоолын дугаар зэрэг мэдээлэл г.м.)
- Гэрэлтүүлэг

MNS

- Утаат тамхи татах бүс
- Электрон самбар, аудио зарлалын хэрэгсэл, цагийн хуваарь
- Хяналтын камер
- Түргэн үйлчилгээний цэг
- Ариун цэврийн өрөө
- Харааны бэрхшээлтэй хүнд зориулсан зарлах хэрэгсэл
- Тасалбарын автомат
- сандал
- хогны сав.

15.5. Өндөр хүчдэлийн цахилгаан дамжуулах шугамын аюулгүйн бүсэд зогсоол төлөвлөхийг хориглоно.

15.6. Зогсоол дээр хөтөч болон анхааруулах хавтанг байрлуулна.

16. Далд болон давхар авто зогсоол

16.1. Хотын ажил, үйлчилгээний төвлөрөл, замын хөдөлгөөний эрчим ихтэй хэсэгт болон хүйтний улиралд шаардлагатай дулаан зогсоолын эрэлтийг тооцоолж далд болон давхар зогсоолыг төлөвлөж байгуулна.

16.2. Авто зогсоол нь явган хүний болон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрүүл, аюулгүй, тав тухтай зорчих нөхцөлийг хангасан байна.

16.3. Давхар авто зогсоолд автобус болон ачааны машин байрлуулах бол 1 давхарт байрлуулахаар төлөвлөнө.

16.4. Авто зогсоолыг галын болон аюултай байгууламжтай зэрэгцүүлэн байгуулахыг хориглоно.

16.5. Авто зогсоол нь галд тэсвэртэй байх шаардлагатай.

16.6. Тэргэнцэртэй иргэдэд зориулсан зогсоол, зогсоолын орц, гарц нь өөр давхарт байгаа бол тэргэнцэртэй иргэдэд зориулсан цахилгаан шат болон өргөх, буулгах төхөөрөмж суурилуулж болох бөгөөд дараах шаардлагуудыг үндэслэнэ.

- Цахилгаан шат нь тэргэнцэртэй иргэн эргэхэд саадгүй зай талбайтай байна.
- Цахилгаан шатны орц, гарцын өргөн нь 0.8 м-ээс багагүй байна.
- Өргөх, буулгах төхөөрөмж суурилуулсан тохиолдолд тавцан нь 1.5 x 1.5 м-ээс багагүй хэмжээтэй байна.
- Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан мэдээллийн самбар, хяналтын төхөөрөмж, хамгаалах хэрэгсэл зэргийг байрлуулна.
- Тэргэнцэртэй иргэд зорчих замд саад болох бүтээц байрлуулахгүй.

16.7. Авто зогсоолын барилгын хийц, бүтээц, материал зэрэг нь барилга байгууламжид тавигдах барилга угсралтын ажил, галын аюулгүй ажиллагааны талаарх норм, дүрэм, стандартын шаардлагыг хангасан байна.

16.8. Дулаан зогсоолын доторх температур хүйтний улиралд $+5^{\circ}\text{C}$ -ээс багагүй байна.

16.9. Авто зогсоол нь барилгын норм, стандартад тусгасан дулаан, агааржуулалт, гэрэлтүүлэгт тавигдах үндсэн шаардлагыг хангасан байна.

16.10. Орон сууцны доод давхрын далд зогсоол нь гадна талдаа хаалгатай байх ба лифт болон шатаар байр руу орох тохиолдолд оршин суугчдын аюулгүй байдлыг хангасан, утаа угаар нэвтрэхгүй давхар хаалгатай байна.

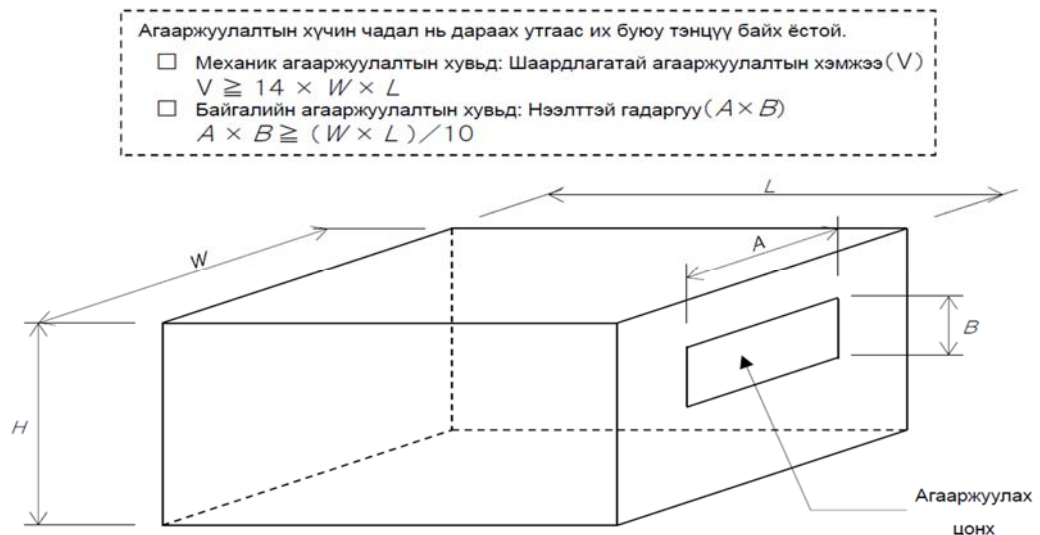
16.11. Авто зогсоол нь тээврийн хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдлыг хангах зорилгоор харуул хамгаалалт, дохиолол, камер, галын аюулгүйн дохиолол, гал унтраах багаж хэрэгсэл гэх мэт тоноглолтой байна.

16.12. Хэрэглэгчдийн тав тухыг хангах үүднээс авто зогсоол болон түүний эргэн тойронд шаардлагатай чиглүүлэгч болон мэдээлэх тэмдгийг байрлуулна.

16.13. Авто зогсоол доторх тээврийн хэрэгсэл болон явган зорчигчийн аюулгүй байдлыг хангах үүднээс зогсоолын талбайг заагласан тэмдэглэл, дугуй хязгаарлагч байрлуулах ба шаардлагатай тохиолдолд цацруулагч суурилуулна.

16.14. Авто зогсоолд тээврийн хэрэгслийн өдөр тутмын үйлчилгээнээс бусад засвар, үйлчилгээ явуулах, эд зүйлс хадгалахыг хориглоно.

16.15. Авто зогсоолд 10-аас багагүй удаа дотор агаарыг гадна агаартай шууд солилцох тоног төхөөрөмж суурилуулах. Дотор агаарыг гадна агаартай шууд солилцох агааржуулалтын систем нь 1 м^2 тутамд цагт дор хаяж 14 м^3 байна. Хэрэв агааржуулах цонх байгаа бол түүний талбай нь шалны талбайн аравны нэг ба түүнээс их хэмжээтэй байвал энэ нь хамаарахгүй.

MNS

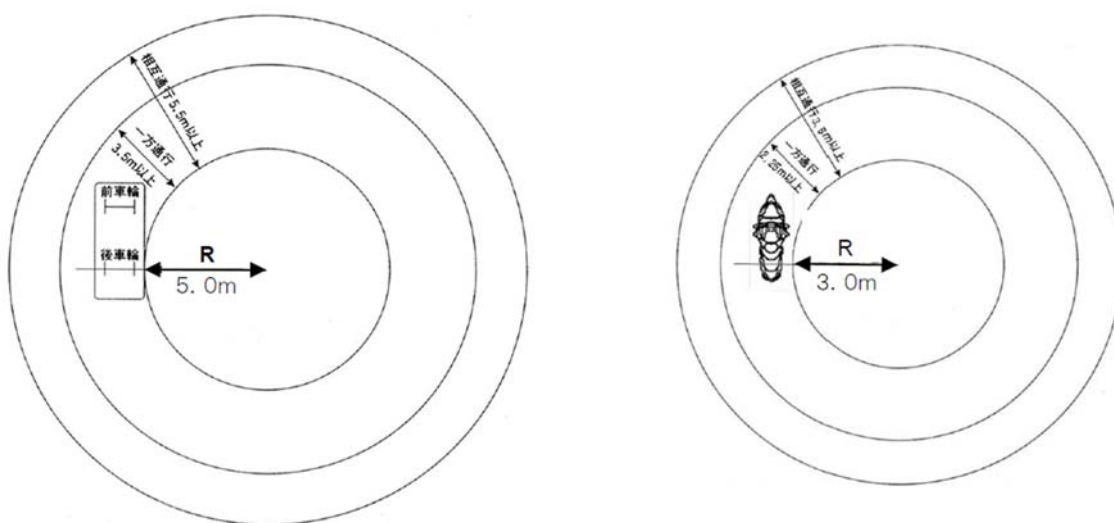
16.16. Газар дээрх авто зогсоолын давхрын тоо 9-өөс, газар доорх авто зогсоолын давхрын тоо 5-аас хэтэрч болохгүй.

16.17. Хагас давхар бүхий олон давхар авто зогсоолын давхрын нийт тоог хагас давхрын тоог 2-т хувааснаар, давхрын талбайн хэмжээ нь зэргэлдээ 2 хагас давхрын нийлбэрээр тус тус тооцно.

16.18. Давхар авто зогсоолын эргэлтийн дотоод радиус нь 5 м *[3 м]-ээс багагүй байх ёстой.

**[] хаалтад байгаа утга нь мотоциклийн зогсоолуудад зориулагдсан болно.*

16.19. Давхар авто зогсоолын зорчих хэсгийн өргөн нь сөрөг урсгалтай үед 5.5 м, нэг чигийн урсгалтай үед 3.5 м-ээс багагүй байна.

16.20. Давхар авто зогсоолын зорчих хэсгийн дагуу налуу 17%-иас ихгүй байна.

16.21. Авто зогсоолын өндрийн хамгийн бага хэмжээг Хүснэгт 16.1-т зааснаар авна.

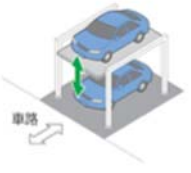
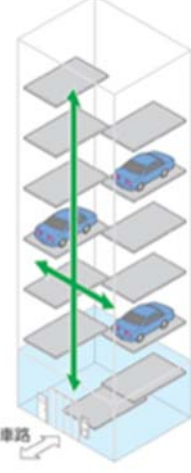
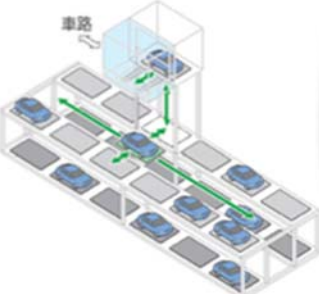
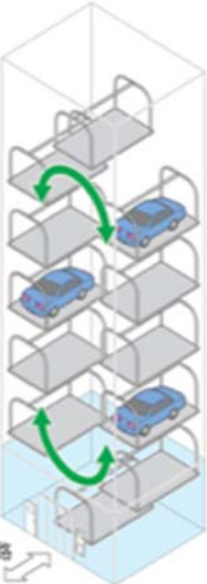
Хүснэгт 16.1. Зорилтот тээврийн хэрэгслийн давхар зогсоолын өндрийн хамгийн бага хэмжээ

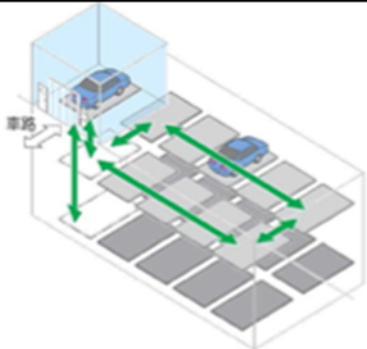
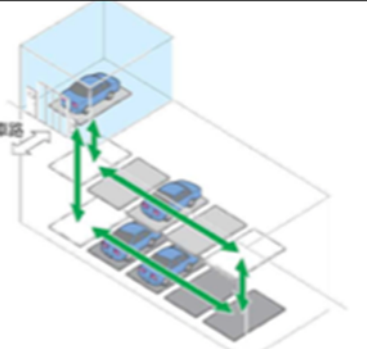
Тээврийн хэрэгслийн төрөл	Зогсоолын өндрийн хэмжээ, м	
	Архитектурын тоног төхөөрөмж /самбар, гэрэлтүүлэг г.м./ багтаасан боломжит өндөр	Цэвэр өндөр
Суудлын автомашин	2.30	2.10
Ачааны авто машин/автобус	3.70	3.50
Чиргүүлтэй ачааны машин	4.10	3.90

17. Механикжсан авто зогсоол

17.1. Авто зогсоолыг хэд хэдэн төрлийн арга ашиглан төлөвлөж болно.

Хүснэгт 17.1 Авто зогсоол төлөвлөх арга

№	Авто зогсоолын төрөл	Тайлбар	
1	Хоёр шатлалт	Олон тээврийн хэрэгслийг хоёр буюу түүнээс дээш түвшинд байрлуулж, тэдгээрийг тээвэрлэх замаар авто зогсоолд байрлуулах	
2	Лифт	Олон тооны зогсоолыг гурван хэмжээстээр байрлуулж, тээврийн механик төхөөрөмжийн тусламжтай зогсоол руу зөөвөрлөх	
3	Хавтгай эргэлдэх арга	Олон зогсоолыг нэг буюу хэд хэдэн эгнээнд хавтгай хэлбэрээр байрлуулж, механик төхөөрөмж ашиглан тээврийн хэрэгслийг зогсоолд байрлуулах	
4	Босоо эргэлтийн арга	Олон тээврийн хэрэгслийг босоо хавтгайд байрлуулж, бүх зогсоол эргэлдэх замаар тээврийн хэрэгслийн байрлуулах	

5	Хэвтээ эргэлтийн арга	Механик төхөөрөмж нь хэвтээ чигт эргэлдэх байдлаар тээврийн хэрэгслийн зогсоолд байрлуулах	
6	Олон давхаргат эргэлтийн систем	Авто зогсоолыг давхаруудад эгнүүлэн төлөвлөж дээд ба доод давхрын эргэлт хийж тээврийн хэрэгслийн байрлууламх	

17.2. Авто зогсоолын талбайг тооцоолохдоо тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний эрчим болон нэг тээврийн хэрэгсэлд ноогдох талбайн хэмжээгээр төлөвлөнө.

17.3. Авто зогсоолын нэг блокт зориулсан талбай 500 м²-аас ихгүй байх ба 50-иас ихгүй тооны тээврийн хэрэгслийн багтаамжтай, барилгын өндөр нь 28 м-ээс хэтрэх ёсгүй.

17.4. Авто зогсоолд аюулгүй жигд хөдөлгөөнийг хангахын тулд орц, гарцын хэсэгт хоёр ба түүнээс дээш тээврийн хэрэгсэл байрлуулах эсвэл эргүүлэх тавцан суурилуулах боломжтой талбайг төлөвлөнө. Харин орц, гарц нь тусгаарлагдсан үед зөвхөн орох талдаа нэг тээврийн хэрэгсэл багтах сул зай гаргахад хангалттай.

17.5. Авто зогсоолд давхар хоорондын зай суудлын авто машины хувьд 2.1 м-ээс багагүй байна.

17.6. Авто зогсоолын хэмжээ, тээврийн хэрэгсэл дамжин өнгөрөх төхөөрөмжийн хэсгүүд нь тээврийн хэрэгслийн саадгүй, аюулгүй тээвэрлэх зайг хангасан байх ёстой.

17.7. Авто зогсоолын барилгыг “Барилга байгууламжийн галын аюулгүйн байдал” БНБД 21-01-02 стандартын дагуу төлөвлөнө.

17.8. Авто зогсоол нь гэрэлтүүлэг, агааржуулалтын систем болон хяналтын системтэй байна.

17.9. Авто зогсоолын блок тус бүрд гал сөнөөх тээврийн хэрэгсэлд зориулсан орц, гарцтай байна.

17.10. Авто зогсоолын блокт давхрын хэсэг тус бүрээр механикжуулсан төхөөрөмжийн техник үйлчилгээнд зориулсан шатдаггүй материалаар хийсэн задгай шаттай байхыг зөвшөөрнө.

17.11. Механик төхөөрөмжийн эргэн тойронд орц, гарцнаас гадна хана, хашаа зэрэг хаалт хийж засвар үйлчилгээ хийхээс бусад тохиолдолд төхөөрөмжид хүн орохоос сэргийлнэ.

17.12. Механик төхөөрөмжийн зогсох хурд болон хөдөлгөөнтэй үеийн аюулгүй байдлыг сайтар тооцоолон төлөвлөнө.

17.13. Механик төхөөрөмжийн эргэх тавцан нь хөдөлгөөний үед хазайх, нурах зэрэг аюулаас сэргийлж зохих тулгуур бүтэцтэй байна.

17.14. Механик төхөөрөмж нь авто зогсоолд хүн болон тээврийн хэрэгсэл байгаа эсэхийг хянан, аюултай нөхцөлд автоматаар зогсох мэдрэгч системтэй байхаар төлөвлөнө.

Хавсралт А (мэдээллийн)

Авто зогсоол дахь зогсоолын хэмжээг тодорхойлоход
ашигладаг тээврийн хэрэгслийн ангилал

Тээврийн хэрэгслийн ангилал (төрөл)	Хэмжээ, мм, илүү биш			Хамгийн бага нийт радиус, мм
	урт, L	өргөн, B	өндөр, H	
жижиг	3700	1600	1700	5500
дунд	4300	1700	1800	6000
том	5160	1995	1970	6200
микроавтобус				
Тэмдэглэл				
<p>1. Тээврийн хэрэгслийг дотор нь хадгалахад байрлуулах зай, м-ээс багагүй, зөвшөөрөгдөх хамгийн бага аюулгүй байдлын зөвшөөрлийг харгалзан зөвшөөрнө.</p> <p>0.8 - машины уртааш тал ба хананы хооронд; 0.8 - хананд параллель суурилуулсан машины тууш талуудын хооронд, 0.5 - машины тууш тал ба хананы багана эсвэл тулгуур хооронд - машин байрлуулахдаа машины урд тал ба хана, хаалганы хооронд: 0.7 - тэгш өнцөгт, 0.7 - ташуу; - машиныг байрлуулахдаа машины хойд тал ба хана, хаалганы хооронд: 0.7 - тэгш өнцөгт, 0.7 - ташуу, 0.6 - нэг нэгнийхээ ард зогсож буй машинуудын хооронд; - хайрцагт хадгалах үед: B + 1600 мм - өргөн, L + 1400 мм - урт</p>				
2. Байршуулсан тээврийн хэрэгслүүдийн төрлийг (ангиллуудыг) дизайны даалгаварт тодорхойлсон болно.				
3. Хамгийн бага цэвэрлэгээний радиус - тээврийн хэрэгслийн эргэлтийн хамгийн бага радиус (эсвэл хамгийн бага эргэлтийн тойрог). Машины гадна талын урд дугуйны замаар тодорхойлогддог. Энэ утга нь биеийн (урд бампер дээр) эргэх хамгийн бага радиусын утгаас бага байна.				

Авто тээврийн хэрэгслийн жолооны хүрдийн
сул эргэлтийн дээд хэмжээ

№	Тээврийн хэрэгслийн төрөл	Жолооны хүрдний сул эргэлт, градус	
1	Суудлын автомашин	5	
2	Автобус	10	
3	Ачааны автомашин	Жолооны удирдлагын шингэн хүчлүүртэй	Жолооны удирдлагын шингэн хүчлүүргүй
		10	5

№	Зайн хэмжээ, м-ээр	Автомашины ангилал		
		I-II	II-III	IV-V
1	Авто машины хажуу хоорондын ба хана хоорондын зай	0.5	0.6	0.8
2	Дунд эгнээний авто машины хажуу хоорондын зай	0.3	0.4	0.5
3	Авто машины урд талаас барилгын хийц буюу хаалга хүртэл зай:			
	1. Тэгш тавилтын үед 2. Өнцөгтэй тавилтын үед	0.7 0.5	0.7 0.5	0.7 0.5
4	Авто машины ар талаас барилга байгууламжийн элемент буюу хаалга хүртэлх зай:			
	3. Тэгш тавилтын үед 4. Өнцөгтэй тавилтын үед	0.5 0.4	0.5 0.4	0.5 0.4
5	Дараалж тавьсан авто машин хоорондын зай	0.4	0.5	0.5

Тээврийн хэрэгслийн ажлын болон зогсоолын тоормослох үеийн хөдөлгөөний удаашралтын хамгийн доод хэмжээ

№	Автотээврийн хэрэгслийн төрөл	Тоормослох үеийн хөдөлгөөний удаашралтын хамгийн доод хэмжээ, м/сек ²		
1	Суудлын автомашин	5.2		
2	Автобус	Бага багтаамжийн	Их багтаамжийн	
		5.2	4.5	
3	Ачааны автомашин	Бүх жин нь 3.5т хүртэлх	3.5-12т	12т-оос их
		5.7	5.7	6.2

ТАЙЛБАР: 1. Хана буюу баганын дэргэд халаах эсвэл хөргөх төхөөрөмж байрлуулсан тохиолдолд 4.6-д заасан зайг доорх хэмжээгээр өөрчлөн мөрдөнө. Үүнд:

а/ Тээврийн хэрэгслийн эгц чиглэлээр явуулах буюу түүнийг өргөх /зөөх конвейр/ механизмаар зөөхөд 2 дахин багасгана.

б/ Ил зогсоолд тээврийн хэрэгслийг байрлуулахад дээрх хэмжээг автомашинд 0.1 м, чиргүүлд 0.2 м тус тус өсгөж тооцно.

1. Тээврийн хэрэгслийн нүүрэн талаас хаалга хүртэл зайг 2 ба түүнээс дээш тээврийн хэрэгсэл зэрэг хөдлөх боломжтойгоор сонгоно.